

[Thestrup.]

Konsekvensen kan blive, at produktionsapparatet fratages et af sine væsentligste incitamenter til yderligere aktivitet, ligesom den private opsparing uvægerligt kommer til at undgælde. Jeg kan ikke se rettere, end at man nærmer sig grænsen for det forsvarelige, hvilket også fremgår af den omstændighed, at det er meget vanskeligt for den højtærede finansminister at finde udvej for, hvordan han skal blive i stand til at dække udgiftsstigningerne.

Jeg vil også gerne fremhæve udgiftsstigningerne konsekvenser for det offentlige bidrag til den investering i fremtiden, der er så nødvendig i disse år. Finanslovsforslaget afsætter 1.889 mill. kr. til offentlige, civile anlægsarbejder. Det er ganske vist betydelig mere end i fjor, men det er sikkert klogt at regne med, at der ikke vil blive afholdt anlægsudgifter i det foreslåede omfang. Det er en gammel erfaring, at budgetteringer ikke blot søges dækket gennem højere skatter, men også gennem en reduktion af anlægsudgifterne, fordi driftsudgifterne betragtes som urørlige. Det er noget, der er sket så sent som i år, hvor budgetstigningen har været væsentligt mindre.

Finanslovsforslaget for 1964-65 regnede med, at der ville blive brug for 1.400 mill. kr. til anlægsudgifter, men ifølge det skøn for samme finansår, som nu foreligger, vil dette tal blive reduceret til 1.325 mill. kr. I finansåret 1963-64 udgjorde anlægsudgifterne 1.173 mill. kr. Tager man hensyn til den løn- og prisstigning, der har fundet sted siden 1963-64, har der sikkert ikke siden da fundet nogen reel stigning sted i det beløb, der er anvendt til anlægsudgifter. I perioden fra finansåret 1959-60 til finansåret 1964-65 — altså en 5-årig periode — er de samlede statsudgifter steget fra 5.800 mill. kr. til 11.300 mill. kr. I samme periode er anlægsudgifterne steget fra knap 800 mill. kr. til 1.300 mill. kr. Mens driftsudgifterne i denne periode er steget med 5.500 mill. kr., er anlægsudgifterne kun steget med 500 mill. kr. Med en så voldsom vækst i driftsudgifterne synes jeg, at det er betænkeligt, at anlægsudgifterne ikke er steget mere. Driftsudgifterne har slugt 90 pct. af den samlede stigning, mens der stort set kun er blevet råd til at opretholde stør-

dret aktivitet, for så vidt løsningen af det offentlige investeringsopgaver angår.

Driftsudgifternes begrænsning — eller dog i alt fald begrænsningen i stigningen af dem — bliver derfor en mere og mere vigtig opgave for os, og her vil efter min opfattelse følgende komme i betragtning: For det første må der — i alt fald i en periode fremefter — vises den største tilbageholdenhed med vedtagelse af love, der yderligere belaster driftsbudgettet. For det andet må vi naturligvis — som vi hver gang gør det under behandlingen af finanslovsforslaget i finansudvalget — foretage en nøje gennemgang af alle driftsbudgettets enkelte poster for at se, om vi ikke skulle kunne finde udgifter, som tiden er løbet fra, eller som er overflødige. For det tredje kan vi ikke yderligere udsætte den reform af byrdefordelingen mellem stat og kommune, som så ofte har været omtalt — stadig uden at der er sket noget; det kan ikke være rigtigt, at det er den ene myndighed, der bevilger, og den anden, der betaler. For det fjerde må det offentlige ansættelsespolitik tages op til overvejelse, idet antallet af statsansatte stadig er stærkt stigende. Og for det femte må en rationalisering og modernisering af den offentlige administration fremskyndes, eventuelt gennem bistand af uafhængige rationaliseringssekspertter.

Inden jeg går over til at sige noget om hvert af disse enkelte forhold, jeg har nævnt, vil jeg komme med nogle lidt mere almindelige betragtninger. Der er i de senere år her i landet sket en meget stor udvidelse af statens aktivitet. Den tager sig af flere områder inden for samfundslivet, end den før tog sig af, og den tager sig i langt højere grad af de områder, som den også tidligere tog sig af. Under en sådan stor udvidelse kan det ikke undgås, at der sker fejlinvesteringer. Tillige medfører det, at meget af det, der tidligere eksisterede, tidligere var, bliver forældet, og det medfører, at der sker en overlappning eller rettere sagt sker mange overlappninger.

Inden en sag kommer i finansudvalget — enten den nu kommer der, fordi den er på finanslovsforslaget, eller den kommer der som et aktstykke — er den jo gået igennem administrationens og finansministeriets skærsild. Alligevel er jeg bange for, at der